

Miloševićeve vladavine. Vučićevo i Dačićevo ćutanje, doduše, ne iznenađuje, jer su obojica, uz Nikolića, bili istaknutiji protagonisti te politike, ali se lako da primetiti drastičan nesklad između onoga što lideri SNS i SPS javno zagovaraju (proevropski kurs) i platforme koju plasiraju likovi poput Nikolića, Koštunice, Jeremića, vrha SPC, pa i neke još ekstremnije grupacije.

Da se iza brega nešto krupno valja svedoči i najnovija, takoreći frontalna kampanja protiv vojvođanske autonomije. Iako se poneki lideri trude da zamenom „jogurta“ „lalama“ opovrgnu sećanje na nasilno ukidanje pokrajinske autonomije 1988. godine, sve ukazuje da su ciljevi i danas isti. Manje-više, nespretn pokušaj pokrajinskog premijera Pajića da jednim konfužnim dokumentom (Deklaracijom) upozori javnost da Beograd svim mogućim sredstvima, od (zlo)upotrebe Ustavnog suda do manira da se vladinim uredbama ukidaju i preuzimaju neke pokrajinske nadležnosti, iskorišćen je da se, zapravo, ospori vojvođanska posebnost i njeni potencijali stave u službu obnovljenog centralističkog modela vladanja Srbijom. Kad se na istom „patriotskom poslu“, odnosno nasrtaju na vojvođansku autonomiju nađu Nikolić, Vučić, Dačić, Koštunica, Ljajić, SPO, crkva, zabranjeni „Obraz“, „Naši“ i „Dveri“, više je nego jasno da ova kampanja ima dva cilja: da se i Vojvodina (a uskoro najverovatnije i Beograd) „upodobi“ sa republičkom vlašću, a ujedno njena autonomija, kao u vreme Miloševića svede na puku formalnost.

Što sve to liči na pokušaj da se pažnja javnosti preusmeri sa očajne ekonomske i socijalne zbilje Srbije, u kojoj nova vlast nije načinila nijedan ozbiljniji pomak, ali i sa činjenice da bi se novom političkom galamom moglo prekriti da je upravo vlast koja je kumovala odlasku Kosova, u neku ruku priznaje njegov (konačni) gubitak, ne samo što odražava konfužiju koja je stvorena nakon prošlogodišnjih izbora, već i iznad svega indikator prave prirode njene tehnologije i ideologije vladanja. Kao da se priželjkuje da se otvori novo političko žarište u Srbiji, bar dok šeici iz Emirata ne pokupuju sve što se ovde još može prodati.

ODKB na Balkanu

PIŠE: PETAR POPOVIĆ

Neshvaćenom u Berlinu (i Briselu), Beogradu nije bilo teško da napipa put za Moskvu. Nekako kao i uvek od Turaka na ovamo, a to je još pola veka pa 200 godina.

U Rusiji, predsednik vlade Srbije Ivica Dačić, dočekan je početkom aprila kao personifikacija zabludelog brata koji se, posle bolnog udaranja glavom o tuđe dovratke, najzad dosetio gde mu je rodni dom. Prostorije u kojima je primljen blještale su od ozarenosti na licima, pogotovo gosta. Vrvilo je od reči partner, partnerstvo, saradnja... Mada, u javnosti same Rusije vest o događaju nije imala odgovarajuću domet. Moguće zbog sklonosti da se drugačije vrednuju partneri koji dolaze ispružene ruke, maltene s kapom ispod miške. A, pak, prva depeša Dačića Beogradu nije ni bila, „u zdravlju stigao“, „brata pronašao“, nego – „dobili smo pare“!

Keš kredit od 300 miliona Rusije Srbiji, s rokom uplate novca Beogradu – odmah.

Trista „odmah“ je prvi deo od 500 miliona zajma čije je dodeljivanje odobreno, s tim što 200 miliona sledi potom. „Trista odmah“, to je da se odmah prespu u budžet, te da ima iz čega da „legnu“ na račune u srpskim poštama dva puta mesečno penzije, plate učitelja, policije i državnih službenika. Do daljeg.

Moskva nije potencirala pojedinost da je tih „trista“, „petsto“, ili već koliko Srbiji, „do daljeg“. Predsednik vlade bio je gost predsednika vlade Dmitrija Medvedeva. Medvedev, opušten kako samo može biti opušten najviši službenik cara u carskom dvoru kod kuće (pogledati: <http://www.en.rian.ru/busineš/20130410/180555477.html>) – intonirao je melodiju ne stajući kod sličnih „sitnica“, šire. Medvedev je rekao da je susret dvojice sastanak „posebnih i privilegovanih partnera“. Rekao je da je povodom posete „spremljen solidan paket dokumenata za potpisivanje“, i da će i samim tim „biti ojačano partnerstvo koje postoji između naših zemalja“. Partnerstvo Rusije i Srbije „ima duboke istorijske korene“, počiva na „simpatijama naših naroda“, ali svejedno – ono „mora biti savremeno, efektivno i uzajamno korisno“, rečeno

je u skraćenom stenogramu dijaloga na sajtu ruske vlade (<http://www.government.ru/>).

Ivica Dačić nije bio škrt u zahvaljivanju Rusiji za pomoć, finansijsku i političku, ustvari, povodom Kosova. Naveo je blagotvornu saradnju u ekonomiji, naročito u energetici i zahvalio se u ime Srbije za kredit kojim će Srbija popuniti budžet. Pomenuo je trud "srpske vlade i državnog rukovodstva na čelu s predsednikom Srbije" da se odnosi Srbije i Rusije ojačaju, zemlje još više zblize "i naši zajednički interesi poguraju napred".

U nastavku, Dačić je sreo ministra odbrane Sergeja Šojgua i primljen je kod predsednika Vladimira Putina. Sastanak sa šefom Rusije potrajao je, a i sa Šojguom. Međutim, dostupne informacije o temama i sadržaju razgovora pokrivene su protokolarno-šću. Razgovor s ministrom ticao se vojne saradnje. Putin je polaskao rusko-srpskoj bliskosti i duhovnim vezama. Poželeo je da se to obogati i dinamičnijim ekonomskim odnosima dve zemlje. Evocirao je sećanja na susret u Rusiji s predsednikom Srbije Tomislavom Nikolićem, u maju prošle godine i jesenas. Pomenuo je da je s predsednikom Srbije nedavno govorio telefonom, što je naveo kao argument da se "u političkoj sferi kontakti nastavljaju na svim nivoima, pa i na najvišem" i završio pozivom Nikoliću da "u bilo koje, za njega pogodno vreme poseti Rusiju".

Dačić je zahvalio na Putinovoj podršci "principijelnoj politici Srbije, kad je reč o Kosovu i Metohiji". Reкао je da je srpski narod svestan prijateljstva Rusije. Pomenuo je da su odnosi sa Rusijom bliski u svim oblastima, u ekonomiji, politici, kulturi, u oblasti bezbednosti, odbrani i završio lamentom o teškom položaju Srbije: "Vi znate da smo u vrlo teškoj poziciji", citiran je. "Preti se našim nacionalnim interesima. Proživeli smo period rata i bombardovanja. Ekonomska situacija je zbog toga vrlo teška. Naš geostrateški položaj je vrlo rđav: sve susedne zemlje su, ne računajući Bosnu, ili članice NATO, ili se spremaju da stupe u tu organizaciju", citiran je Ivica Dačić na sajtu Kremlin.ru.

Na veb-stranici šefa Rusije Dačićevo otvaranje duše ostalo je bez odgovora. Međutim, službena

Rasijskaja gazeta prenela je tog dana posle podne izjavu Dmitrija Medvedeva da će "RF produžiti da podržava Srbiju u stvari Kosova, ali očekivati od nje aktivijeg pomaka tog procesa nije na mestu", rekla je Gazeta. "Mi ćemo svakako podržavati naše srpske prijatelje", citiran je Medvedev. Ali, pokretati proces, to mora činiti "sama Srbija", rekao je.

Moglo bi se razumeti da Moskva neće sebe upetljivati u dijalog Beograda i Prištine, podstican iz Evropske unije. Uz to i da je oprezna, posle rđavog iskustva s vrludanjem balkanskog šticienika u odnosu na usaglašena istupanja, zavisno od partija koje su na vlasti. Na primer, u vreme Tadića i demokrata.

Zanimljivo, jednu sasvim nezapaženu poentu posete delegacije Srbije Rusiji afirmisao je - ne bilo kakav službeni izvor, već jedan novinar, komentator vojni Nezavisime gazete Vladimir Muhin. "Srpski mostobran kolektivne bezbednosti", saopštava naslov Muhinovog osvrta u Nezavisimoj, povodom statusa posmatrača pri Parlamentarnoj skupštini zemalja Članica ugovora o kolektivnoj bezbednosti, dodeljenog Beogradu pri kraju posete, na sednici foruma PS ODKB u Sankt-Petersburgu.

"Vojno prisustvo Rusije na Balkanu može biti odgovor na raspored sistema SAD za PRO u Evropi", kaže se već u podnaslovu članka, inspirisanog naoko ne odveć važnim statusom posmatrača (http://www.ng.ru/cis/2013-04-12/1_serbia.html). Nezavisima gazeta citira "eksperte" koji srpski dolazak u ODKB među posmatrače "smatraju probojnim dostignućem Rusije i njenih saveznika u ostvarivanju njenih geopolitičkih interesa na jugu Evrope". Stvar je u tome što je ruski odbrambeni savez do ovog trenutka uključivao samo zemlje bivšeg Sovjetskog Saveza, a sada prvi put ima i dva interesenta za njeno funkcionisanje van tog kruga - Srbiju i u isto vreme prihvaćen Avganistan. Osim toga, reč je i o trenutku, s obzirom da ODKB koji "u međunarodnoj zajednici a posebno unutar struktura NATO nema visok rejting" - "u poslednje vreme proživljava preobražaj" i uzima sebi "nove geopolitičke zadatke okrenute Evropi", pa liči da se time značajno menja situacija, kaže ruski list.

Proizilazi iz teksta da je događaj u neku ruku iznenađenje i za samu Rusiju, bez na to ozbira što razgovori o statusu Srbije kao posmatrača traju već neko vreme. Jer, "čak ni rusko rukovodstvo ni službeni predstavnici MID RF nisu do nedavno uzimali tu ideju za ozbiljno", motivišući stanovište time "što je Srbija još 2007, objavila neutralnost u odnosu na sve blokove i saveze".

"Sve se promenilo kada je s jeseni prošle godine u Beogradu boravio predsednik Vrhovnog saveta Jedinственe Rusije Boris Grizlov", čije su potonje izjave ukazale na mogući novi ugao ruskog gledanja na stvari, bez obzira što je "službeni Beograd ćutao".

Nezavisima gazeta prenosi izjavu generalnog sekretara ODKB Nikolaja Bordjuže da je rano već sada govoriti i o punopravnom članstvu Srbije u ruskom vojnom savezu. Ipak, rekao je - "ovo je važan međunarodni događaj, to je uspostavljanje novih kontakata zemalja učesnica kolektivne odbrane već i van postsovjetskog prostora, što širi granice ODKB i snaži njen autoritet".

Upitan o istoj stvari, general Leonid Ivašov, današnji funkcioner MOD za međunarodnu saradnju, tvrdi da je događaj o kome je reč za Srbiju "tek prvi korak". Jer, navodno, "logika zbivanja ukazuje na dalje približavanje Beograda, Moskve i njenih saveznika" uopšte "pa i u vojnoj sferi". Ivašov smatra da je punopravno učešće Srbije u ODKB "sasvim verovatno i očekivano, i da će pomoći toj zemlji da ojača svoje pozicije na Balkanu, u tom smislu i u rešavanju problema Kosova". Dok kapetan Konstantin Sivkov, nekada u Centru vojno-strateških istraživanja Genštaba VSRF, smatra "da su ciljevi Rusije na Balkanu daleko širi". Pominjući vojnu bazu SAD na Kosovu kao okupiranom delu Srbije, Sivkov kaže da bi "raspored ruskih vojnih objekata u Srbiji (grupa avijacije, lansirnih rampi operativno-taktičkih raketa 'iskander' i sl), sigurno ojačali suverenitet Srbije i postali jednim od faktora uzdržavanja, okrepljujućih za bezbednost Beograda". "...Mogućno rusko vojno prisustvo u Srbiji, postaće jedan od asimetričnih odgovora na raspored sistema SAD za PRO u Evropi", citiran je kapetan.

I tako dalje. A sve u kontekstu utiska koji je iz vlasti Srbije stigao do domaće javnosti - da Berlin i Brisel "neće Srbe u Evropskoj uniji", da će posle jednih traženih uslova biti daljih uslova, a da je krajnje kritično u vezi s tim, Srbiji hronično nedostajućim milionima za penzije i plate dok privreda stoji.

SVE VEĆI RIZICI

PIŠE: DAVOR GJENERO

(Specijalno iz Zagreba za Povelju)

Zagreb odbrojava dane do punopravnog članstva Hrvatske u Europskoj uniji (EU). Među ovdašnjim policy-planerima prepoznatljive su dvije škole mišljenja: prva zagovara stav da pristupanjem Uniji Hrvatska dobiva sidro stabilnosti koje je oslobađa od brige za svaki nepovoljan pomak u jugoistočnome susjedstvu, pa pristupanjem Uniji ona, zapravo, „izlazi iz regije“, a druga je svjesna da je značenje Zagreba u Briselu, u europskoj integraciji i euro-atlantskim strukturama, razmjerno njegovom utjecaju na procese u „toj regiji“.

Zagovornicima prve škole mišljenja relativno je lako. Njima, doduše, nije jasno što bi mogla biti realna dodana vrijednost Hrvatske Uniji, ali taj ih problem ne opterećuje previše. Kao i u prethodnom razdoblju, Hrvatska bi, naime, plutala europskom politikom bez velikih ideja i projekata, bez nekoga globalnog značenja, ali u uvjetima veće proračunljivosti i sigurnosti nego do sada. Njima, doduše, ozbiljno smeta govorenje o „duboko zamrznutim“ odnosima Zagreba i Beograda, jednostavno zato jer su svjesni da EU Hrvatsku procjenjuje prema utjecaju na „regiju“ i ne odgovara im, barem tako dugo dok ključni politički cilj ne bude postignut, pojavljivanje bilo kakve ozbiljne negativne ocjene u tom pitanju.

Zagovornici druge škole mišljenja u daleko su težem položaju. Oni su uvjereni da Hrvatska mora funkcionirati kao europski specijalist za Balkan, da politika mora nuditi rješenja za probleme i blokade susjednih država i da je nužno u regiji prepoznavati i jačati saveznike za zajedničku politiku, zasnovanu na oprobanim europskim matricama, kako bi se ostvarila neka vrsta europeizacije Balkana. Njeni zagovornici suočeni su s ozbiljnim problemom upravo u prepoznavanju i regrutiranju saveznika.

Dominantna politika u BiH nije sposobna riješiti problem provođenja presude Europskog suda za ljudska prava u slučaju Seidić-Finci, što je paradigma za općenitu blokadu odnosa triju političkih elita u dvama bosansko-hercegovačkim entitetima. Kad bi se našao obrazac rješavanja problema